

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců JUDr. Marcely Sedmíkové a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci navrhovatele: **HRADEČTÍ PATRIOTI strana pro sport, zdraví a kulturu**, zast. zmocněncem Vojtěchem Řehounekem, bytem Písečná 896, Hradec Králové, za účasti: **1) Magistrát města Hradec Králové**, Československé armády 408, Hradec Králové, **2) volební strana Česká strana sociálně demokratická**, zast. zmocněncem Jiřím Martincem, doručovací adresa: Okresní výkonný výbor ČSSD, Střelecká 45/2, 500 02 Hradec Králové, **3) volební strana Hradecký demokratický klub**, zast. zmocněncem Petrem Kubátem, doručovací adresa: Šimkova 1223/2a, 500 03 Hradec Králové, **4) volební strana Komunistická strana Čech a Moravy**, zast. zmocněncem Milanem Špásem, doručovací adresa: Káranice 9, 503 66 Káranice, **5) volební strana ANO 2011**, zast. zmocněncem Bc. Jiřím Kálalem, doručovací adresa: Polánky nad Dědinou 20, 503 46 Třebechovice pod Orebem, **6) volební strana Změna pro Hradec a Strana zelených s podporou pirátů**, zast. zmocněnkyní Mgr. Evou Čermákovou, doručovací adresa: Ivana Olbrachta 534, 500 02 Hradec Králové, **7) volební strana Koalice pro Hradec**, zast. zmocněnkyní Lucií Javůrkovou, doručovací adresa: Černilov 312, 503 43 Černilov, **8) volební strana Občanská demokratická strana**, zast. zmocněnkyní Věrou Šenkovou, doručovací adresa: ODS, Vančurovo náměstí 663, 500 02 Hradec Králové a **9) volební strana TOP 09**, zast. zmocněnkyní Ing. Romanou Putnovou, doručovací adresa: TOP 09, Akademika Bedrny 89, 500 03 Hradec Králové,

v řízení o návrhu na neplatnost hlasování v rámci voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové konaných ve dnech 10. a 11. října 2014, o návrhu na neplatnost hlasování ve volebním okrsku č. 70 v rámci voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové konaných ve dnech 10. a 11. října 2014 a o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové, konaných ve dnech 10. a 11. října 2014, t a k t o :

- I. **Návrhy se z a m í t a j í .**

- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Obsah návrhu

Navrhovatel se včas podaným návrhem, doručeným Krajskému soudu v Hradci Králové dne 22. října 2014, domáhal, aby krajský soud rozhodl:

- že volby do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové konané ve dnech 10. a 11. října 2014 jsou neplatné,
- že hlasování do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové konané ve dnech 10. a 11. října 2014 je neplatné,
- že hlasování ve volebním okrsku č. 70 do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové konané ve dnech 10. a 11. října 2014 je neplatné,
- o fyzickém přepočítání hlasů do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové konané ve dnech 10. a 11. října 2014 a to ve všech okrscích.

Navrhovatel svůj návrh odůvodnil následovně. Z veřejně přístupných výsledků voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové konaných ve dnech 10. a 11. října 2014 zjistil, že ve volebním okrsku č. 70 obdržel pouhých 21 hlasů. Přitom tři občané, kteří jsou si jisti platností svých hlasů, volili, dle jeho poznatků, navrhovatele, což by muselo znamenat přinejmenším 111 hlasů. Toto tvrzení doložil čestným prohlášením tří voličů z volebního okrsku č. 70.

Pátráním v dalších dnech navrhovatel zjistil

- že ve volebním okrsku č. 70 získal minimálně 237 platných hlasů,
- že počet 237 platných hlasů pro navrhovatele neoficiálně potvrzují i někteří členové volební komise volebního okrsku č. 70,
- že chyba byla pravděpodobně způsobena chybnou obsluhou tabulky, do které se výsledky zapisovaly,
- že tato tabulka měla podle tvrzení několika nezávislých zdrojů vnitřní chybu právě na řádku, kam se zapisovaly výsledky navrhovatele kandidujícího pod číslem 12.

Navrhovatel tak měl za prokázané, že ve volebním okrsku č. 70 došla okrsková volební komise v jeho případě při součtu hlasů k číslu 237, avšak ve výsledcích přes software počítače se ukázalo jen 21 hlasů. Takto byla strana poškozena neodůvodnitelnou ztrátou přesahující 90% hlasů.

Dle navrhovatele tak vzhledem k uvedeným skutečnostem nelze vyloučit, že vinou chybné obsluhy softwaru nebo přímo chybou tohoto softwaru došlo k procentuálně stejnému úbytku hlasů pro stranu i v dalších volebních okrscích. Vyslovil názor, že s ohledem na masivní volební kampaň a nepopíratelnou podporu navrhovatele širokou sportovní veřejností, zejména příznivci fotbalového klubu FC Hradec Králové, se jeví naprosto teoreticky nízké a tedy nemožné výsledky navrhovatele též ve volebních okrscích č. 27, 29, 30, 32, 33, 41, 65 a 66. I v těchto případech byl navrhovatel přesvědčen o tom, že byl výrazně poškozen jeho volební

výsledek, jak predikuje chyba z okrsku č. 70. Ostatní okrsky ale nelze jednoduše zhodnotit, protože jsou u nich uvedeny alespoň některé hlasy a z nich odvodit možné hlasující osoby nelze.

Navrhovatel tak závěrem vyjádřil přesvědčení, že pokud se prokáže kontrolním přepočítáním hlasů ve volebním okrsku č. 70 zmizení více než 90% platných hlasů pro něj coby volební stranu, je nutné, aby byly přepočítány hlasy všech volebních okrsků v Hradci Králové a bylo tak zaručeno základní právo na spravedlivé volby. Nelze totiž dle něho vyloučit, že výsledky hlasování mohly být postiženy stejnou vadou i v dalších volebních okrscích, a tak byly skutečné výsledky voleb zcela odlišné od těch oficiálně zveřejněných.

K návrhu navrhovatel přiložil Čestné prohlášení podepsané Tomášem Brixí, Pavlou Brixiovou a Michalem Brixí, v němž jmenovaní shodně uvedli, že využili svého volebního práva a volili do obecního zastupitelstva Hradce Králové v okrsku č. 70. Vyjádřili přesvědčení, že jsou si jisti, že hlasovali řádně a jejich volební lístky byly platné. Všichni volili celou kandidátku navrhovatele a podle zveřejněných výsledků je tak jisté, že došlo k manipulaci s jejich hlasy, neboť ty nebyly započteny.

II. Vyjádření Magistrátu města Hradec Králové

Magistrát města Hradec Králové jako příslušný volební orgán k návrhu ve svém vyjádření ze dne 27. 10. 2014 uvedl, že navrhovatel si do volebního okrsku č. 70 delegoval svou zástupkyni, která se společně s dalšími členy okrskové volební komise podílela na posuzování platnosti či neplatnosti hlasů, jejich sčítání, včetně evidování výsledků voleb. Tím byla zajištěna kontrola přímo od člena komise, kterého si tato volební strana delegovala. Z uvedeného je zřejmé, že byla zaručena objektivita při posuzování a počítání hlasů. Není tedy jasné, proč nyní navrhovatel požaduje kontrolu volební dokumentace, když členka komise delegovaná jeho volební stranou výsledek voleb v tomto volebním okrsku stvrdila svým podpisem. Výsledek, který byl předán ČSÚ, nezpochybnila a ani na žádnou chybu nepoukázala. V případě, že měla pochybnosti, měla svůj požadavek sdělit předsedovi okrskové volební komise, který zodpovídá za řádný průběh sčítání, a měla před předáním výsledků požadovat přepočítání či kontrolu, což neudělala a jak již je uvedeno výše, svým podpisem stvrdila, že vše proběhlo v souladu s předpisy a vše bylo řádně sečteno a zaevidováno.

K tvrzení, že k chybě ve výsledku voleb pravděpodobně došlo „*chybou obsluhy tabulky, do které se výsledky zapisovaly*“, Magistrát města Hradec Králové uvedl, že komise měla po rozpečetění a vysypání všech obálek z volební schránky povinnost kontroly všech hlasovacích lístků a jejich rozčlenění na platné a neplatné hlasy. Následně platné hlasy komise měla rozdělit do třech skupin, a to na hlasy, kde byl dán hlas pouze volební straně, dále volební lístky pouze s hlasy pro jednotlivé kandidáty a třetí skupina měla být složena z hlasů pro strany a jednotlivé kandidáty napříč politickým spektrem. Z těchto podkladů pak členové komise zanášeli hlasy do pomocných sčítacích archů jednotlivým kandidátům a stranám. Po zanesení všech platných hlasů do pomocných sčítacích archů měla komise za povinnost provést sečtení všech hlasů pro jednotlivé kandidáty a volební strany.

Ze sdělení zapisovatele z okrskové volební komise č. 70 dle Magistrátu města Hradec Králové vyplývá, že po kompletaci pomocných archů předseda komise hlásil počty dosažených hlasů a on je zapisoval do excelové tabulky. Jeho zapisování kontrolovali další dva členové komise. Poté proběhla ještě jednou kontrola zapsaných údajů. Následným zavedením výsledku do statistického programu dostali hlášení o chybě. V této fázi zjistili problém u dvou stran. U těchto dvou stran vše přepočítali a došli k závěru, že chyba je v excelové tabulce. Tato chyba se však nenacházela u strany č. 12, tedy u navrhovatele. Navíc ze sdělení zapisovatele vyplývá, že výsledky do pomocného sčítacího archu zapisovala sama zástupkyně volební strany č. 12 a neupozornila na žádnou chybu.

Výsledky z pomocného sčítacího archu tedy komise zanášela do statistického programu, který na případnou chybu ve sčítání upozornil. Z toho je zřejmé, že pomocný excelový program nemohl mít v žádném případě vliv na výsledky hlasování. Navíc tvrzení navrhovatele, že excelová tabulka vykazovala chybu právě u volební strany č. 12, je nepravdivé. Je pravdou, že excelová tabulka vykazovala chybu, ale tato chyba byla u volebních stran č. 4 a č. 5, což bylo záhy členy komise zjištěno (neboť je na to upozornil i statistický program) a počty hlasů pro tyto volební strany komise opětovně sečetla a chybu odstranila.

Případná chyba ve výsledném počtu hlasů tak mohla vzniknout pouze špatným vyhodnocením hlasovacího lístku komisí, nebo špatným zanesením počtu hlasů do pomocného sčítacího archu. Případnou chybu mohl udělat také volič, který např. na hlasovacím lístku vyznačil víc křížků, než byl počet volených zastupitelů (v případě města Hradec Králové více než 37), nebo vyznačil křížek pouze u lídra strany a předpokládal, že tím dal hlas všem kandidátům této strany, nebo na hlasovacím lístku dal hlas vícero stranám. Hlasovací lístek byl potom v souladu s platnou legislativou označen komisí jako neplatný a byl vyřazen ze sčítání platných hlasů, konstatoval Magistrát města Hradec Králové.

Za neopodstatněný považoval také požadavek navrhovatele na přepočítání výsledků ve všech volebních okrscích, jakož i ve volebních okrscích číslo 27, 29, 30, 32, 33, 41, 65 a 66, a to i v případě, že by se případná chyba o okrsku č. 70 skutečně potvrdila. Skutečnost, že by chybu udělala jedna komise, v žádném případě nezakládá podezření, že by stejnou chybu udělaly všechny komise ve městě. Před volbami proběhlo důkladné proškolení všech okrskových volebních komisí, kterého se zúčastnil předseda, místopředseda a zapisovatel. Proškolení zajišťovali pracovníci ČSÚ s pracovníky Magistrátu města Hradec Králové. Každá komise měla také k dispozici „Pokyny pro postup OVK při realizování závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb do zastupitelstev obcí“. V Pokynech bylo důkladně popsáno, jak mají všichni členové komisí postupovat.

Okrskovým volebním komisím byl dán k dispozici již zmiňovaný excelový soubor, ale jeho používání nebylo povinné. Bylo jen na členech komise, zda jej využijí. Tento excelový program byl na Magistrátu města Hradec Králové dáván okrskovým volebním komisím k dispozici i v jiných volbách a jejich členové jej považovali za přínosný, neboť jim sčítání značně ulehčil a eliminoval chybovost v porovnání s kalkulačkou. Případnou chybu v tomto programu by odhalil statistický program a v žádném případě jeho použitím nemohlo dojít k chybě ve výsledku voleb.

Navíc, jak již bylo uvedeno výše, u volební strany č. 12 k problému s excelovým programem ani nedošlo, tudíž tvrzení navrhovatele se nezakládá na pravdě.

Magistrát města Hradec Králové tak závěrem vyjádřil přesvědčení, že k chybám ve výsledném počtu hlasů nedošlo. Pokud přesto, jednalo by se pouze o ojedinělé pochybení, které nemohlo mít žádný vliv na celkový výsledek voleb. Tento závěr vyplývá dle něho i z návrhu samotného, když navrhovatel má pochybnosti o započítání cca 216 hlasů (což odpovídá přibližně hlasům 6 voličů), přičemž je zřejmé, že i kdyby k pochybení ohledně tohoto počtu hlasů došlo, nemělo by případné (ne)započítání tohoto počtu hlasů podstatný vliv na celkový volební výsledek navrhovatele (který celkově činil 1,89% hlasů). Navrhoval proto zamítnutí návrhu.

III. Vyjádření ostatních účastníků řízení

Volební strana Občanská demokratická strana v reakci na návrh sdělila, že ani jeden z jí delegovaných členů okrskových volebních komisí nenahlásil zpochybnění voleb na základě nedodržení pravidel volebního zákona.

Volební strana ANO 2011 uvedla, že pokud se prokáže, že tvrzení navrhovatele jsou pravdivá, nemůže zaujmout jiný postoj, než podaný návrh podpořit. Poukázala na to, že v rámci členské základny oblastní organizace Hradec Králové se při povolební schůzi ozvaly hlasy poukazující na skutečnost, že v některých okrscích zasedaly osoby, které vzbuzovaly pochybnost o jejich způsobilosti se zhostit, pro jejich velmi vysoký věk nebo zdravotní stav, úlohy člena okrskové volební komise. Některým z nich činilo potíže vůbec zaregistrovat voliče, jistě tedy musely mít vážné potíže orientovat se v nešťastně zvolených hlasovacích lístcích v podobě obrovských „plachet“. Navíc oboustranně potíštěných. Podpořila proto návrh na přepočítání odevzdaných hlasů ve všech volebních okrscích, pokud by se ukázalo pochybení ve volebním okrsku č. 70. Každý má mít právo na řádné sečtení hlasů.

Volební strana Česká strana sociálně demokratická sdělila, že z její strany nejsou žádné námítky.

Ostatní účastníci řízení svého práva podat k návrhům vyjádření nevyužili.

IV. Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud věc přezkoumal podle § 90 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, které není třeba nařizovat, a dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.

Dle § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o volbách“), podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí. Dle odst. 2 téhož ustanovení může

návrh na neplatnost hlasování podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování. Dle odst. 3 může návrh na neplatnost voleb podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb. Dle § 90 odst. 1 s. ř. s. se může za podmínek stanovených zvláštními zákony občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

Je tedy nesporné, že navrhovatel podal návrh včas, stejně jako to, že je osobou k podání takového návrhu aktivně legitimovanou.

Algoritmus posuzování volebních stížností formuloval Nejvyšší správní soud poprvé v případě řízení o stížnostech na neplatnost volby kandidáta ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2004 (usnesení ze dne 2. 7. 2004, sp. zn. Vol 6/2004; dostupné na www.nssoud.cz). Jeho podstata spočívá v tom, že si soud postupně položí tři otázky, a teprve pokud odpověď na všechny z nich bude kladná, lze stížnosti vyhovět. První podmínkou je protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení zákona o volbách nebo porušení jiných právních předpisů než výhradně zákona o volbách, a to v těch případech, kdy se z obsahového hlediska jedná o právní předpisy vážící se na volební proces a které z hlediska závažnosti dosahují ústavní intenzity, případně se jedná o případy přímé aplikace ústavních norem bez jejich konkretizace v předpisech jednoduchého práva (tzv. relevantní protiprávnost). Druhou podmínkou je existence přímého vztahu mezi touto protizákonností a výsledkem voleb. Tato podmínka je zamýšlena tak, že vylučuje všechny myslitelné případy, kdy sice skutečně dojde k porušení relevantních předpisů, nicméně toto porušení nemá žádnou souvislost se zjištěnými volebními výsledky. Třetí podmínkou je zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volební výsledky. Tato intenzita tedy musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, dopadly by zřejmě volby odlišně. Tato intenzita by tedy musela způsobit „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění (srovnej Molek P., Šimíček V. Soudní přezkum voleb. Praha: Linde Praha a.s., 2006, 294-297 s.).

Podstata návrhu spočívala v tvrzení, že navrhovatel nemohl ve volebním okrsku č. 70 obdržet pouze 21 hlasů, jak bylo uvedeno v oficiálních výsledcích voleb, neboť předložil čestné prohlášení tří osob, z něhož vyplynulo, že se tyto osoby voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové zúčastnily, že se tak stalo ve volebním okrsku č. 70 a že všechny volily navrhovatele jako volební stranu. Již jen tato skutečnost by musela znamenat, že navrhovatel obdržel minimálně 111 hlasů. Navrhovatel přišel dále s odvoláním na informace poskytnuté mu „některými členy okrskové volební komise ve volebním okrsku č. 70“ s tvrzením, že v tomto okrsku získal minimálně 237 platných hlasů.

V souvislosti s tím považuje krajský soud za nezbytné poukázat nejprve na některá z teoretických východisek volebního soudnictví, jak je již v minulosti vymezila judikatura jak Ústavního soudu, tak Nejvyššího správního soudu.

Při přezkumu výsledků voleb správní soudy vychází z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 82/2006 - 51 nebo č. j. Vol 67/2010 – 47; dostupná na www.nssoud.cz). Ostatně rovněž Ústavní soud potvrdil, že " [p]ro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení [...] plyne vyvrátitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá" (nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04).

Zároveň ale Nejvyšší správní soud připustil, že striktní požadavek na předložení relevantních důkazů navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastní sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v konkrétním případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb (usnesení č. j. Vol 82/2006 - 51). Důkazní břemeno přitom leží plně na navrhovateli.

Krajský soud vyhodnotil tvrzení navrhovatele podložené čestným prohlášením 3 osob, že ve volebním okrsku č. 70 volily navrhovatele, v porovnání s oficiálními výsledky voleb, jako dostatečnou „zvláště významnou indicii“, která je způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti volebního výsledku a rozhodl se přistoupit ke kontrole činnosti volební okrskové komise v okrsku č. 70. Za tímto účelem si soud vyžádal od Magistrátu města Hradec Králové veškerou volební dokumentaci, zejména protokoly okrskových volebních komisí, všechny odevzdané hlasovací lístky a odevzdané obálky.

Krajský soud, který je v rámci přezkumu regulérnosti voleb do zastupitelstev obcí oprávněn přepočítat hlasovací lístky, může tímto úkonem za analogického použití § 74 s. ř. s. pověřit Český statistický úřad (srovnej usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2010, č.j. 44 A 101/2010-26; dostupné na www.nssoud.cz). Krajský soud tak učinil přípisem ze dne 29. 10. 2014, v němž uložil Českému statistickému úřadu, aby provedl komplexní kontrolu správnosti činnosti okrskové volební komise a hlasování ve volebním okrsku č. 70 spočívající v kontrole odevzdaných hlasovacích lístků a přepočítání všech odevzdaných hlasů. Pro případ, že bude zjištěn rozdíl mezi správnými výsledky hlasování a údaji uvedenými v zápise o výsledku hlasování, aby současně po příslušném propočtu sdělil, zda takové pochybení mělo vliv (případně jaký) na konečný volební výsledek navrhovatele, potažmo na celkový výsledek voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové. Za tím účelem poskytl Českému statistickému úřadu veškerou potřebnou volební dokumentaci.

Český statistický úřad zadaný úkol splnil a své závěry shrnul do materiálu „Výsledky kontroly hlasování ve věci 30A 86/2014“ ze dne 3. 11. 2014. S ohledem na závažnost a důležitost zjištění Českého statistického úřadu pro posouzení dané věci považuje krajský soud za vhodné obsah tohoto dokumentu ocitovat v autentickém znění:

Na základě požadavku Krajského soudu v Hradci Králové, který jsme obdrželi dne 29. 10. 2014, jsme provedli kontrolu správnosti zjištění výsledku hlasování a výpočet volebních výsledků ve volebním okrsku č. 70 ve volbách do zastupitelstva města Hradce Králové. Přitom jsme vycházeli z volební dokumentace, kterou nám soud k tomuto účelu zapůjčil.

Počty zapsaných voličů, vydaných a odevzdaných úředních obálek

Na základě poskytnutého výpisu ze stálého seznamu voličů jsme ověřili, že bylo zapsáno 1272 voličů a vydáno 533 úředních obálek, což souhlasí s počty, které zjistila okrsková volební komise (dále jen „OVK“). Výpis z dodatku stálého seznamu voličů přiložen nebyl, z čehož usuzujeme, že v tomto dodatku nebyl zapsán žádný volič. Dále byl ověřen počet 531 odevzdaných úředních obálek, který také souhlasí se zjištěním OVK.

Neplatné hlasovací lístky, neplatné hlasy

Kontrolou obálky s neplatnými hlasovacími lístky (dále jen „HL“) bylo zjištěno, že 4 hlasovací lístky pro volby do zastupitelstva města neobsahují platné hlasy a jsou tedy vyřazeny oprávněně. Další dva odložené HL pro volby do Senátu jsou také ve volbách do zastupitelstev obcí neplatné. K lístkům s neplatnými hlasy ČSÚ přidal i jeden HL s 38 křížky pro jednotlivé kandidáty (hlasy jsou neplatné z důvodu označení více kandidátů než se volí zastupitelů), který byl nalezen mezi platnými HL s platnými hlasy.

Platné HL s platnými hlasy

Bylo zjištěno, že bylo odevzdáno celkem 523 takovýchto lístků. Tuto hodnotu nelze porovnat, protože OVK nemá povinnost tento údaj zjišťovat.

Čárkovací metodou ČSÚ zjistil, že v okrsku č. 70 bylo odevzdáno 17 895 platných hlasů, což je o 225 více, než zjistila OVK. Počty hlasů, které zjistil ČSÚ pro jednotlivé strany a jejich porovnání s výsledky OVK jsou shrnuty v přiložené tabulce. U strany č. 12 HRADEČTÍ PATRIOTI vznikl největší rozdíl, a to v neprospěch této strany. Rozdíl byl pravděpodobně způsoben tím, že OVK opomenula započítat hlasy, které strana získala zakřížkováním čtverečku před názvem strany.

Nový výpočet výsledků voleb

Z počtů hlasů, které získali jednotliví kandidáti a jednotlivé volební strany ve všech volebních okrscích města byly odečteny výsledky, které OVK zjistila v okrsku č. 70 a přičteny výsledky, které v tomto okrsku zjistil ČSÚ. Pro toto rozložení hlasů byl proveden nový přepočtení hlasů na mandáty. Po porovnání výsledků tohoto výpočtu s výsledky zjištěnými při volbách, bylo konstatováno, že počty mandátů, které obdržely jednotlivé volební strany, přidělení mandátů jejich kandidátům, ani pořadí náhradníků se nezměnilo. Rozdíl v počtech hlasů, zjištěné v okrsku č. 70 tedy neovlivnily výsledek voleb do Magistrátu Hradce Králové.

Přílohou uvedeného dokumentu je následující tabulka, která obsahuje konkrétní závěry přepočtu Českého statistického úřadu:

Číslo	Název strany	Hlasy dle ČSÚ	Hlasy dle OVK	Rozdíl
1.	Česká str. sociálně demokrat.	2220	2267	-47
2.	Hradecký demokratický klub	4415	4425	-10
3.	Ot. rad. pro HK s Úsv. př. dem.	369	364	5
4.	Komunistická str. Čech a Moravy	1841	1780	61
5.	Hradec náš DOMOV	144	143	1
6.	STRANA SVOBOD. OBČ. (SVOBODNÍ)	484	483	1
7.	ANO 2011	2586	2585	1
8.	Změna pro Hradec a SZ, s Piráty	1249	1248	1
9.	DOMA v Hradci	148	114	34
10.	TOP 09	1093	1090	3
11.	Koalice pro Hradec	1261	1268	-7
12.	HRADEČTÍ PATRIOTI	207	21	186
13.	Volba pro město	427	427	0
14.	Občanská demokratická strana	866	861	5
15.	STANhk - Naše město, naše věc	585	594	-9
	Celkem platných hlasů v okrsku	17895	17670	225

Z uvedených zjištění Českého statistického úřadu tedy jednoznačně plyne, že okrsková volební komise ve volebním okrsku č. 70 v rámci své činnosti pochybila. V případě navrhovatele byl rozdíl mezi hlasy přiznanými komisí a mezi hlasy, které volební strana skutečně obdržela, největší - 186 platných hlasů. Nutno ovšem dodat, že, jak je z tabulky patrné, okrsková volební komise chybovala při sčítání hlasů prakticky u všech volebních stran, u některých v řádu jednotek, u některých v řádu desítek, některým hlasy ubrala, některým přidala. Tato skutečnost je na jedné straně důkazem velmi špatné činnosti komise, na druhé straně ale svědčí dle krajského soudu o tom, že zjištěná pochybení při sčítání hlasů nebyla způsobena jakýmkoliv záměrným jednáním či dokonce snahou o manipulaci s výsledky voleb. Ostatně s takovým tvrzením nepřišel ani navrhovatel a neexistuje pro ně jakýkoliv důkaz, tvrzení a dokonce ani jen indicie opaku. Pochybení lze přičítat s největší pravděpodobností existenci „lidského faktoru“, tj. nedostatečné pečlivosti při sčítání hlasovacích lístků a hlasů. Je otázkou, zda k tomu přispěla nedostatečná znalost práce s navrhovatelem zmiňovanou excelovou tabulkou, kterou mohly (nemusely) okrskové volební komise při sčítání hlasů jako pomůcku použít, či zda členové komise nevěnovali dostatek pozornosti dané problematice při proškolení, jehož důkladnost zdůrazňoval ve svém vyjádření Magistrát města Hradec Králové, nebo zda byla podstata pochybení v jiné okolnosti. To však již není pro posouzení důvodnosti návrhů podstatné. Nalezení příčin tohoto stavu by ale mohlo být důležité pro příslušný volební orgán, aby se v budoucnu riziko podobného pochybení omezilo na minimum.

V souvislosti s tím krajský soud neopomenul navrhovatelovu úvahu, že k vadám při sčítání hlasů mohlo dojít i v důsledku vadného volebního softwaru. Také

tuto možnost krajský soud prověřoval dotazem na Český statistický úřad, který uvedený software zajišťoval a v průběhu voleb spravoval. Ten ve svém vyjádření ze dne 23. 10. 2014 k této věci uvedl: „Předpokládáme, že obratem „přes software počítače“ je míněn okrskový program ČSÚ. Z našich záznamů vyplývá, že okrsková volební komise ve volebním okrsku č. 70 využila tento program pro zpracování zápisu o výsledku hlasování. Okrskový program byl v ČSÚ řádně odzkoušen v rámci ověřování programového vybavení a též při třech zkouškách zpracování, které ČSÚ před volbami provádí. Při komunálních volbách ho úspěšně využilo 15 242 okrskových komisí (tj. 90,16 %) a ČSÚ nemá žádné hlášení o jeho případné chybné funkci. Tento program jsme dnes znovu nainstalovali (instalace pro Hradec Králové, okrsek č. 70) a opakovaně ověřili jeho bezchybnou funkčnost. Je tedy vyloučeno, že by data vložená do tohoto softwaru byla ve výstupu chybně zpracována nebo odlišná od dat vstupních. Pokud se nějaké hlasy strany č. 12 HRADEČTÍ PATRIOTI „ztratily“, lze usuzovat, že se jedná o chybu obsluhy při vkládání dat.“

Dodal ještě, že pokud jde o tzv. excelovou tabulku, jedná se zřejmě o pomůcku, která ale od Českého statistického úřadu nepochází. Tuto skutečnost ostatně potvrzuje i vyjádření Magistrátu města Hradec Králové, v němž uvedl, že pomocný excelový program byl okrskovým volebním komisím poskytnut z jeho strany, neboť se při jiných volbách v minulosti měl osvědčit.

Z uvedeného má krajský soud za prokázané, že shora uvedené pochybení nebylo zapříčiněno vadou či nedostatkem oficiálních okrskových programů Českého statistického úřadu. Ostatně jeho domněnka, kterou je možno obecně formulovat tak, že na vině byl lidský prvek, nikoliv technika, se s ohledem na shora uvedené ukázala správnou.

Podstatným pro posouzení důvodnosti podaných návrhů je závěr Českého statistického úřadu, ke kterému dospěl na základě přepočtu celkových výsledků voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové, když místo nesprávných výsledků zjištěných okrskovou volební komisí č. 70 dosadil jím zjištěné správné výsledky z tohoto volebního okrsku. Totiž, že po porovnání výsledků tohoto výpočtu s výsledky zjištěnými při volbách, se počty mandátů, které obdržely jednotlivé volební strany, přidělení mandátů jejich kandidátům, ani pořadí náhradníků nezměnilo. Rozdíly v počtech hlasů zjištěné v okrsku č. 70 tedy neovlivnily výsledek voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové.

Krajský soud proto uzavírá, že pokud jde o první krok shora vymezeného algoritmu posuzování volební stížnosti, bylo skutečně zjištěno porušení zákona o volbách (konkrétně jeho § 40 a § 41), spočívající v pochybení okrskové volební komise č. 70, která chybně spočítala platné hlasy odevzdané navrhovateli, a to v jeho neprospěch. Jednalo se tak o vadu, která měla souvislost se zjištěnými volebními výsledky (2. krok algoritmu). Intenzita této protizákonnosti (3. krok algoritmu) však byla velmi nízká, neboť uvedené pochybení nemělo žádný vliv na oficiálně vyhlášené výsledky voleb do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové. Bylo postaveno najisto, že i kdyby k předmětnému protizákonnému jednání nedošlo, dopadly by volby stejně, se hodným výsledkem pokud jde o počty mandátů získané příslušnými volebními stranami, tak pokud jde o osoby zvolených kandidátů a jejich náhradníků. K zatemnění volebních výsledku tedy nedošlo.

Na podporu tohoto svého závěru odkazuje krajský soud i na stanovisko doktríny: „*Považujeme přitom za samozřejmé, že i při rozhodování o neplatnosti hlasování musí soud postupovat podle zmíněného algoritmu, což konkrétně především znamená, že prohlásit neplatnost hlasování lze jen tehdy, jestliže zjištěná protiprávnost dosahuje takové intenzity, že se projevila v celkových volebních výsledcích. Jinak řečeno, nestačí např., že v jednom volebním okrsku komise chybně započítá či naopak nezapočítá některé hlasy, nýbrž že kdyby k tomuto pochybení nedošlo, mohlo by se to projevit na celkových volebních výsledcích, tedy i ve vztahu k hlasům odevzdaným u jiných komisí, kde žádné pochybení zjištěno nebylo.*“ (viz shora již citovaná publikace Molek P., Šimíček V. Soudní přezkum voleb. Praha: Linde Praha a.s., 2006, 298-299 s.).

Krajskému soudu tak nezbylo, než návrh na neplatnost hlasování (a to i ohledně volebního okrsku č. 70) a návrh na neplatnost voleb dle § 90 odst. 3 s. ř. s. zamítnout.

Pro úplnost krajský soud podotýká, že o návrhu na „fyzické přepočítání hlasů do zastupitelstva Statutárního města Hradec Králové, konané ve dnech 10. a 11. října a to ve všech okrscích“ rozhodovat nemusel, neboť se nejednalo o návrh na rozhodnutí ve věci, ale pouze o návrh na provedení důkazu.

Krajský soud zdůrazňuje, že na tomto mohl s ohledem na shora citované judikatorní závěry Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu svůj přezkum uzavřít. Navrhovatel totiž v návrhu neuvedl žádnou jinou zvlášť závažnou indicii, na základě které by byl krajský soud povinen přepočítávat hlasovací lístky také v případě jiných volebních okrsků. Uvedl pouze, že s ohledem na masivní volební kampaň a nepopíratelnou podporu široké sportovní veřejnosti, zejména příznivců fotbalového klubu FC Hradec Králové, se jeví „naprosto teoreticky nízké a tedy nemožné“ jeho výsledky též ve volebních okrscích č. 27, 29, 30, 32, 33, 41, 65 a 66. Krajský soud znovu připomíná, že funkce soudu v rámci soudního přezkumu voleb nemůže být vykládána tak široce, aby v konečném důsledku jeho práce nahrazovala na základě obecně formulované námitky činnost volebních orgánů, v mezím případě ve smyslu přepočítávání všech hlasovacích lístků.

Přes shora uvedené, zejména s přihlédnutím ke skutečnostem zjištěným ve volebním okrsku č. 70, provedl krajský soud rovněž vlastní přepočet, kterým ověřil počty odevzdaných hlasů, tentokrát však již pouze se zaměřením na volební stranu navrhovatele. Vybral si k tomu dva ze shora navrhovatelem uvedených volebních okrsků, v nichž se navrhovateli zdálo, že tak nízký počet obdržených hlasů nemůže odpovídat realitě. Jednalo se přitom záměrně o okrsky, v nichž navrhovatel obdržel nejmenší počet hlasů ze všech volebních okrsků, a to ať už fakticky (volební okrsek č. 30 - 5 hlasů; celkem odevzdáno 2275 platných hlasů) nebo procentuálně (volební okrsek č. 66 – 7 hlasů, tj. 008%; odevzdáno 8904 platných hlasů). Po kontrole všech platných hlasů odevzdaných v těchto volebních okrscích krajský soud zjistil, že výsledky zcela souhlasí s údaji uvedenými v Zápisech o výsledku voleb v těchto volebních okrscích. Tedy ve volebním okrsku č. 30 obdržel navrhovatel 5 hlasů, ve volebním okrsku č. 66 obdržel navrhovatel 7 hlasů.

Ze shora uvedených zjištění plyne, že krajský soud nezjistil žádný důkaz ani indicii vyvracející nebo i toliko zpochybňující závěr, že shora popsání pochybení

okrskové volební komise ve volebním okrsku č. 70 bylo pochybením ojedinělým, tedy že se jednalo o výjimečný exces.

Obiter dictum považuje krajský soud za vhodné vrátit se ještě k problematice okrskových volebních komisí a jejich činnosti a v souvislosti s tím si dovoluje přičinit několik poznámek. Krajský soud ve shodě s názory Nejvyššího správního soudu zdůrazňuje stěžejní úlohu okrskových volebních komisí, které jsou oprávněny a povinny dohlížet na zákonnost průběhu voleb a zjišťování jejich výsledků. Právě okrsková volební komise má pro takový úkol nejlepší podmínky, jelikož její jednotliví členové mají možnost bezprostředně vnímat vše, co se v jejich volebním okrsku událo, a to jak při průběhu voleb, tak i při následném sčítání hlasů. Každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva obce, je oprávněna delegovat svého člena a náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí (§ 17 odst. 2 zákona o volbách). Je proto primárně věcí samotných volebních aktérů, nacházejících se v prostředí svobodné politické soutěže, aby vzájemně kontrolovali dodržování stanovených pravidel. Součástí této kontroly je samozřejmě, ovšem pouze jako *ultima ratio*, také volební soud. Ten by měl do volebního procesu zasáhnout pouze výjimečně, a to pokud se ostatní prostředky kontroly ukázaly jako neúčinné, nebo nelze spravedlivě požadovat jejich vyčerpání a současně existují konkrétní skutečnosti naznačující porušení těchto pravidel způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 67/2010 – 47; dostupné na www.nssoud.cz).

Smyslem delegace zástupců volebních stran do okrskových volebních komisí je mimo jiné kontrola průběhu celého volebního procesu. Právě skutečnost, že členové okrskových volebních komisí jsou delegováni různými politickými subjekty, má zaručit jejich vzájemnou kontrolu. Pokud by členové volební komise měli jakékoliv pochyby o správnosti postupu jiných členů komise nebo komise jako celku, lze důvodně očekávat, že by tyto výhrady uplatnili např. formou odepření podpisu zápisu o průběhu a výsledku hlasování s uvedením důvodů tohoto odepření (§ 42 odst. 1 zákona o volbách). K tomu v případě volební komise ve volebním okrsku č. 70 nedošlo. Pokud by se tak stalo, mohla okrsková komise provést kontrolu správnosti sčítání hlasů a jeví se pravděpodobným, že by na své pochybení přišla a náprava tak mohla být zajištěna neprodleně.

O to víc je zarážející, pokud předseda navrhovatele v tisku uvedl: *„Když jsem začal pátrat, co se mohlo stát, zjistil jsem, že v okrsku 70 znám jednu členku komise, proto jsem se s ní spojil. Potvrdila mi, že je naprosto vyloučené, že bychom tam měli jen 21 hlasů. Komise hlasy dvakrát počítala, dvakrát jí vyšly řádně. Ona ale pak podepsala zápis, kde už bylo špatné číslo. Vysvětluje to tak, že když dvakrát viděla číslo správně, už jí nenapadlo, že by se mohlo stát, že konečný výsledek bude špatný“* (viz Mladá fronta DNES, regionální mutace pro Královéhradecký kraj, článek „Chyby při sčítání? V královéhradecké Třebši se prý ztratily hlasy pro Patriots“ ze dne 22. 10. 2014). Takovéto vyjádření členky okrskové volební komise svědčí o špatné práci nejen celé volební komise (což se ostatně prokázalo), ale také jí samotné, neboť popsaný přístup člena okrskové volební komise ke svým zákonným povinnostem lze označit přinejmenším za lehkomyšlný.

Přitom Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně upozornil, že pokud došlo k pochybení na úrovni okrskové volební komise, měla by být sjednána náprava pokud možno hned "na místě" (viz usnesení č. j. Vol 67 /2010 – 47; dostupné na www.nssoud.cz). Krajský soud si je vědom, že o práci v okrskových volebních komisích často není velký zájem a zajistit jejich řádné obsazení bývá mnohdy (zejména v menších obcích) obtížné, přesto si však dovolí apelovat v tom směru, aby do okrskových volebních komisí byly delegovány a obsazovány osoby, které jsou si vědomy závažnosti a smyslu úkolu vyplývajícího z postavení člena takové komise a jsou ochotny a schopny se povinností s tím spojených řádně a s veškerou možnou péčí zhostit. Pokud by tomu tak bylo, mnoha návrhům na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb či na neplatnost volby kandidáta (a to do různých zastupitelských sborů) by se jistě předešlo.

V . Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s. Dle něj nemá žádný z účastníků řízení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.). Kasační stížnost ve věcech volebních a ve věcech místního referenda je nepřípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

V Hradci Králové dne 10. listopadu 2014

JUDr. Jan Rutsch, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Martina Benešová